

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100409

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баранець Інна Володимирівна

2. Baranets Inna Volodymyrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-01-2022

Спеціальність за освітою: Корекційна освіта

Місце роботи здобувача: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, м. Полтава, Полтавський р-н., Полтавська обл., 36003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.450.001

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, м. Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, м. Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, буд. 9, м. Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.23

Тема дисертації:

1. Формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією.
2. FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN WITH MOTOR ALLELES

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена проблемі формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. Актуальність проблеми дослідження викликана відсутністю у спеціальній психолого-педагогічній літературі наукових досліджень, що визначають психолого-педагогічні умови та теоретико-методичні основи формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше створено діагностичний інструментарій та методику, спрямовану на визначення сучасного стану сформованості комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією з врахуванням його критеріїв, показників та рівнів; розроблено програмно-методичний комплекс корекційно-виховної роботи з формування комунікативної компетентності у означеної категорії дітей; науково обґрунтовано та апробовано методику формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією з урахуванням виявлених диференційованих нейрофізіологічних і психолінгвістичних механізмів недорозвинення комунікативно-мовленнєвої діяльності, що передбачає розвиток міжпівкульної взаємодії, шляхом застосування технік нейролінгвістичного програмування мовленнєвого висловлювання; визначено послідовні етапи та педагогічні умови формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією, що базуються на інтегративному підході до подолання проблеми. Поглиблено та уточнено зміст поняття «комунікативна компетентність» та складових комунікативно-мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку; уявлення про динаміку формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. Подальшого розвитку набули: положення про зміст та особливості забезпечення комплексної корекційно-розвивальної роботи, закономірності, принципи, методи та прийоми формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблена та експериментально апробована методика формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією може бути впроваджена в практичну діяльність закладів дошкільної освіти зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, центрів мовленнєвого розвитку, при викладанні фахових курсів у вищих навчальних закладах за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта», а також у підготовці логопедів, зокрема, у системі післядипломної педагогічної освіти. Проаналізовано висвітлення досліджуваного питання у медичній, загальній та спеціальній психолого-педагогічній літературі, уточнено сутність понять «комунікація», «комунікативна діяльність», «мовленнєва компетентність», «комунікативна компетентність»; визначено критерії, показники та рівні сформованості комунікативної компетентності у дітей; адаптовано діагностичні методики щодо вивчення стану сформованості комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією та нормотиповим мовленнєвим розвитком; досліджено співвідношення результатів констатувального етапу дослідження; проаналізовано особливості міжособистісного спілкування у дітей із моторною алалією; обґрунтовано та розроблено психолого-педагогічне забезпечення ефективного процесу формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією; визначено етапи доведено обумовленість між розвитком міжпівкульної взаємодії та формуванням комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією.

2. The dissertation research is devoted to the problem of the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia. The relevance of the research problem is caused by the absence in the special psychological and pedagogical literature of scientific research that determines the pedagogical conditions and theoretical and methodological foundations for the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia. The scientific novelty of the research lies in the fact that for the first time a diagnostic toolkit and methodology has been created, aimed at determining the current state of the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia, taking into account its criteria, indicators and levels; the program and methodological complex of correctional and educational work with the formation of communicative competence in the specified category of children has been developed; the program-methodical complex of correctional and educational work on formation of communicative competence in the specified category of children is developed; scientifically substantiated and tested the method of formation of

communicative competence in older preschool children with motor alleles, taking into account the identified differentiated neurophysiological and psycholinguistic mechanisms of underdevelopment of communicative-speech activity, which involves the development of interhemispheric interaction through the use of techniques of neurolinguistic programming of speech; consecutive stages and pedagogical conditions for the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia, based on an integrative approach to overcoming the problem, are determined. The author has deepened and clarified the content of the concept of "communicative competence" and the communicative and speech activity of children in the senior preschool age; presentation of the dynamics of the formation of communicative competence in children of senior preschool age with motor alalia. Further development was received: the provision on the content and features of the provision of complex and correctional-developmental work, patterns, principles, methods and techniques for the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia. The practical significance of the results obtained lies in the fact that the methodology for the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia has been developed and experimentally tested and can be introduced into the practical activities of preschool education institutions for special and inclusive forms of education, centers of speech development; when teaching professional courses in higher educational institutions in the specialty 016 "Special Education", as well as in the training of speech therapists, in particular, in the system of postgraduate pedagogical education. Coverage of the issue under study in medical, general and special psychological and pedagogical literature is analyzed, the essence of the concepts of "communication", "communicative activity", "speech competence", "communicative competence" is clarified; the criteria, indicators and levels of the formation of communicative competence in children are adapted diagnostic methods to study the state of formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia and normo-type speech development are determined; the ratio of the results of the ascertaining stage of the study was investigated; the features of interpersonal communication in children with motor alalia are analyzed; substantiated and developed psychological and pedagogical support of an effective process of forming communicative competence in older preschool children with motor alalia; the stages are determined, the dependence between the development of interhemispheric interaction and the formation of communicative competence in older preschool children with motor alalia is proved.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пахомова Наталія Георгіївна

2. Pakhomova Nataliia Heorhiivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Базима Наталія Валентинівна

2. Bazyma Nataliya

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савінова Наталія Володимирівна

2. Savinova Nataliia Volodymyrivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вовченко Ольга Анатоліївна

2. Vovchenko Olga Anatoliyivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Ірина Миколаївна

2. Omelchenko Iryna Mykolayivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Засенко В'ячеслав Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.